

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

זכויות עובד לאברך בכולל

תיק ממונות מס' 1220-סח

(מהד' ה ניסן)

נושא הדיון

האברך א' למד בכולל אצל הרב ב', וכמה ימים לפני ר"ח ניסן, הודיע לו ראש הישיבה והכולל, הרב ב', שעליו לעזוב את הכולל החל מראשית זמן הקיץ. א' טוען שההודעה נמסרה לו מאוחר מדי מכדי למצוא כולל אחר לזמן הקיץ, והוא תובע להשאירו בכולל עד סוף זמן הקיץ. לטענתו, האברכים בכולל שימשו גם ככח עזר לימודי לבחורים שלומדים בישיבה הצמודה לכולל, והמילגה ששולמה לאברכים כוללת שכר עבור העזרה לבחורים, ומשום כך יש לאברכים בכולל גם זכויות פועלים אצל ראש הישיבה והכולל הרב ב', כאשר תקופת העבודה היא לפי זמני הלימוד בישיבה ובכולל, דהיינו זמן חורף וזמן קיץ, ומכיון שהודעת הפיטורין - מסיבת שינוי בהרכב הבחורים בישיבה שאין עוד צורך בכח עזר דוגמתו - נמסרה לו באיחור יש לחייב את הרב ב' להמשיך להעסיקו עד סוף זמן הקיץ, כפועל. הרב ב' לא הופיע לבית הדין במועד שנקבע להם, ונשלחה לו הזמנה שניה, ובינתיים בקש א' צו מניעה נגד הרב ב' שלא לפטרו עד לבירור בד"ת.

פסק דין

על התובע להוכיח שמנהג הישיבות לנהוג מנהג פועלים עם האברכים הלומדים עם בחורים במסגרת הכולל-הישיבה.

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד

(-) יהושע ווייס

(-) שמשון גרוסמן

השאלה לדיון

האם יש לאברך בכולל זכויות פועלים.

תשובה

כבר דן בזה בארוכה בספר "עיוס במשפט" חו"מ סי' מ, וכתב שיש בתי דין צימינו הפוסקים שאין לאברך זכויות פועלים, אך גם אם נניח שלראש הכולל יש התחייבות ממונית כלפי האברך לשלם את משכורתו (והביא גם מחלוקת קלוה"ח ונתה"מ צסי' פא ס"ק ב' אם אמר לחתנו תלמד עם צנך ואני אשלם לך, אם נעשה לו כפועל אע"פ שכלאו הכי האב מלווה ללמוד עם צנו, ולעת קלוה"ח נעשה לו כפועל, אבל לדעת הנתה"מ לא נעשה לו כפועל), גם אז יש לדון אם יש לאברך דין פועל לענין תשלום עד סוף הזמן אם פוטר באמצע. וכתב גם שהרי הכל מודים שאין לאברך הרבה מזכויות היסוד של פועל צימינו כגון זכות פילויי פיטורין, שכר מינימום, דמי הבראה, ותק, קביעות בעבודה, ותק, תוספת יוקר וכל השאר. וע"כ כשתוצע תשלום עד סוף הזמן כשפוטר באמצע, עליו להביא ראיה שיש לו זכות זו כפועל. ובנידון דידן, טוען א' שמלכד היותו תלמיד כולל, היה לו גם תפקיד ללמוד עם בחור צישיצה, וע"כ דינו כפועל. ונראה שעל א' להוכיח שמנהג הישיבות לנהוג עם אברכים דוגמתו כמנהג הפועלים לענין זכויות הפועלים, משום שלא שמענו שכן המנהג.